

RÁMCOVÝ DOHOVOR
O OCHRANE A TRVALO UDRŽATEĽNOM ROZVOJI KARPÁT

„Zmluvné strany“

Uznávajúc jedinečnosť prírodného bohatstva Karpát, krásu a ekologické hodnoty, ich dôležitosť ako rezervoára biodiverzity, pramennej oblasti hlavných riek, neodmysliteľného biotopu a útočiska mnohých ohrozených druhov rastlín a živočíchov a najväčšej európskej oblasti nedotknutých lesov, ako aj **Vedomie**, že Karpaty tvoria významné ekologické, ekonomické, kultúrne, rekreačné a životné prostredie priamo v srdci Európy, na ktorom sa podieľajú početné národy a krajiny;

Uvedomujúc si dôležitosť a ekologické, kultúrne a sociálno-ekonomické hodnoty horských regiónov, čo podnietilo Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov k vyhláseniu roka 2002 za Medzinárodný rok hôr; **Uznávajúc** dôležitosť horských oblastí, ako sa to uvádza v kapitole 13 (Trvalo udržateľný rozvoj hôr) Deklarácie o životnom prostredí a rozvoji („Agenda 21“, Rio de Janeiro, 1992) a v implementačnom pláne Svetového samitu o trvalo udržateľnom rozvoji, **Odvolávajúc sa** na Deklaráciu o životnom prostredí a trvalo udržateľnom rozvoji v karpatskom a podunajskom regióne (Bukurešť, 2001);

Poukazujúc na súvisiace ustanovenia a princípy príslušných globálnych, regionálnych a oblastných právnych nástrojov týkajúcich sa životného prostredia, stratégie a programov;

S cieľom zabezpečiť efektívnejšiu implementáciu uvedených už existujúcich nástrojov a **Vychádzajúc** z ostatných medzinárodných programov;

Uznávajúc, že Karpaty predstavujú životné prostredie pre miestne obyvateľstvo a **Oceňujúc** prínos miestneho obyvateľstva k trvalo udržateľnému sociálnemu, kultúrnemu a ekonomickému rozvoju a zachovaniu tradičných hodnôt v Karpatoch;

Uznávajúc dôležitosť oblastnej spolupráce týkajúcej sa ochrany a trvalo udržateľného rozvoja Karpát v kontexte procesu „Životné prostredie pre Európu“;

S prihliadnutím na skúsenosti získané v rámci Dohovoru o ochrane Álp (Salzburg, 1991), ktorý predstavuje úspešný model ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja horských regiónov a poskytuje spoľahlivý základ nových partnerských iniciatív a ďalšieho posilňovania spolupráce medzi alpskými a karpatskými štátmi;

Uvedomujúc si skutočnosť, že úsilie chrániť, udržiavať a trvalo udržateľne hospodáriť s prírodnými zdrojmi Karpát nemôže byť úspešné len v jednej krajine bez možnosti regionálnej a najmä cezhraničnej spolupráce pri dosahovaní ekologickej celistvosti;

sa dohodli takto:

Článok 1

Geografický rozsah

1. 1. Dohovor sa vzťahuje na karpatský región (v tomto dokumente ďalej len „Karpaty“), tak ako bude vymedzený Konferenciou zmluvných strán.
2. 2. Každá zo zmluvných strán môže rozšíriť uplatňovanie dohovoru a jeho protokolov na ďalšie časti svojho územia vyhlásením u depozitára za predpokladu, že si to bude vyžadovať implementácia ustanovení tohto dohovoru.

Článok 2

Všeobecné ciele a princípy

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať komplexnú stratégiu a spolupracovať v oblasti ochrany a trvalo udržateľného rozvoja Karpát s cieľom zlepšiť okrem iného kvalitu života, posilniť miestne hospodárstvo a komunity, ako aj ochranu prírodných hodnôt a kultúrneho dedičstva.
2. 2. Za účelom dosiahnutia cieľov uvedených v odseku 1 zmluvné strany prijmu potrebné opatrenia v oblastiach, ktorými sa zaoberajú články 4 až 13 tohto dohovoru, na podporu:
 - a) a) princípov predchádzania následkov a prevencie ich vzniku,
 - b) b) princípu 'znečisťovateľ platí',
 - c) c) spoluúčasti verejnosti a zodpovedných pracovníkov na rozhodovacích procesoch,
 - d) d) cezhraničnej spolupráce,
 - e) e) integrovaného plánovania a manažmentu pôdneho fondu a vodných zdrojov,
 - f) f) výhľadového prístupu a
 - g) g) ekosystémového prístupu.
3. 3. Na dosiahnutie cieľov stanovených týmto dohovorom a zabezpečenie ich implementácie môžu zmluvné strany podľa potreby navrhnúť a prijať protokoly.

Článok 3

Princíp integrovanej starostlivosti o pôdny fond

Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať princíp integrovanej starostlivosti o pôdny fond v zmysle definície v kapitole 10 Agendy 21 vytvorením a implementáciou príslušných nástrojov, akými sú integrované plány starostlivosti týkajúce sa oblastí definovaných týmto dohovorom.

Článok 4

Zachovanie a trvalo udržateľné využívanie biologickej a krajinej rozmanitosti

1. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu zameranú na ochranu, trvalo udržateľné využívanie a obnovu biologickej a krajinej rozmanitosti v celom karpatskom regióne. Zmluvné strany sa zaväzujú prijať príslušné opatrenia na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany a trvalo udržateľného využívania prírodných a poloprírodných biotopov, ich kontinuity a spojitosti a rastlinných a živočíšnych druhov typických pre Karpaty, a najmä na ochranu ohrozených a endemických druhov, ako aj veľkých mäsožravcov.
2. Zmluvné strany budú podporovať zachovávanie poloprírodných biotopov, obnovu degradovaných biotopov a rozvoj a implementáciu príslušných plánov starostlivosti.
3. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu ochrany pred zavlečením cudzorodých invázných druhov, únikom geneticky modifikovaných organizmov ohrozujúcich ekosystémy, biotopy alebo druhy a na ich kontrolu alebo vyhubenie.
4. Zmluvné strany sa zaväzujú vyvinúť a / alebo podporovať kompatibilné monitorovacie systémy, koordinované regionálne zoznamy druhov a biotopov, koordinovaný vedecký výskum a ich vzájomné prepojenie.
5. Zmluvné strany sa zaväzujú k spolupráci pri vytváraní Karpatskej ekologickej siete ako súčasť Paneurópskej ekologickej siete, pri vytváraní a podpore Karpatskej siete chránených oblastí a pri zvyšovaní ochrany a trvalo udržateľného hospodárenia v oblastiach mimo chránených území.
6. Zmluvné strany sa zaväzujú prijať príslušné opatrenia na začlenenie cieľov ochrany a trvalo udržateľného využívania biologickej a krajinej rozmanitosti do ostatných oblastí hospodárskeho života, akými sú napríklad poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo v horských oblastiach, manažment povodí, rozvoj turistického ruchu, doprava, energetika, priemysel a baníctvo.

Článok 5

Územné plánovanie

1. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu územného plánovania zameranú na ochranu a trvalo udržateľný rozvoj Karpát, ktorá sa bude realizovať s ohľadom na špecifické ekologické a sociálno-ekonomické podmienky Karpát a ich horských ekosystémov a bude prínosom pre miestne obyvateľstvo.
2. Zmluvné strany sa budú zameriavať na koordináciu územného plánovania v prihraničných oblastiach formou rozvoja cezhraničného a / alebo regionálneho územného plánovania a programov rozširujúcich a podporujúcich spoluprácu medzi príslušnými regionálnymi a miestnymi inštitúciami.
3. Pri rozvoji stratégie územného plánovania a programov je potrebné okrem iného venovať mimoriadnu pozornosť:
 - (a) cezhraničnej doprave, energetickej a telekomunikačnej infraštruktúre a službám,

- (b) (b) ochrane a trvalo udržateľnému využívaniu prírodných zdrojov,
- (c) (c) ucelenému plánovaniu miest a vidieka v prihraničných oblastiach,
- (d) (d) ochrane pred cezhraničným vplyvom znečistenia,
- (e) (e) integrovanému územnému plánovaniu a hodnoteniu vplyvov na životné prostredie.

Článok 6

Trvalo udržateľný a integrovaný manažment povodí / vôd

S ohľadom na hydrologické, biologické, ekologické a ostatné špecifiká horských povodí sa zmluvné strany zaväzujú:

- (a) (a) prijať príslušné opatrenia na podporu integrovaného trvalo udržateľného využívania vodných zdrojov, územného plánovania a zamerať sa na uplatňovanie stratégie a plánov vychádzajúcich z princípu integrovaného manažmentu povodí s dôrazom na význam manažmentu záplav a znečistenia, ochrany, kontroly a znižovania fragmentácie vodných biotopov;
- (b) (b) zameriavať sa na trvalo udržateľný manažment povrchových a podzemných vodných zdrojov s cieľom zabezpečiť dostatočné zásoby povrchovej a podzemnej vody dobrej kvality potrebnej pre trvalo udržateľné, rovnomerné a spravodlivé využívanie vôd a venovať pozornosť náležitým hygienickým opatreniam a čisteniu odpadových vôd;
- (c) (c) venovať pozornosť zachovávaniu prirodzených vodných tokov, prameňov, jazier a zdrojov podzemnej vody, ako aj ochrane a zachovaniu mokradí a ich ekosystémov, ochrane pred prírodnými a antropogénnymi škodlivými vplyvmi, akými sú napríklad záplavy a havarijné znečistenie vôd;
- (d) (d) ďalej rozvíjať koordinovaný alebo spoločný systém meraní, činností a včasného varovania pred cezhraničnými vplyvmi na záplavový vodný režim a havarijné znečistenie vôd, ako aj spolupracovať pri ochrane pred vznikom škôd, pri znižovaní ich dopadu a pomáhať pri sanačných prácach.

Článok 7

Trvalo udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú pokračovať v trvalo udržateľnej úrovni hospodárenia na tradične obrábanej pôde a prijať príslušné opatrenia pri navrhovaní a implementácii poľnohospodárskej stratégie s ohľadom na potrebu ochrany horských ekosystémov a krajiny, dôležitosť biodiverzity a špecifické menej priaznivé podmienky horských oblastí.
2. 2. Zmluvné strany budú venovať pozornosť návrhu a vytvoreniu náležitých nástrojov, napríklad mimoriadne dôležitých karpatských agro-environmentálnych programov podporujúcich začlenenie problematiky životného prostredia do poľnohospodárskej

stratégie a pôdohospodárskych plánov s prihliadnutím na mimoriadnu ekologickú dôležitosť karpatských horských ekosystémov, napríklad prírodných a poloprírodných pastvín tvoriacich súčasť ekologických sietí, krajiny a tradičného spôsobu obrábania pôdy.

3. 3. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu presadzovania a podpory využívania nástrojov a programov kompatibilných s medzinárodne schválenými princípmi trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch.
4. 4. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch horských oblastí Karpát s prihliadnutím na viaceré funkcie lesov, mimoriadnu ekologickú dôležitosť karpatských horských ekosystémov, ako aj menej priaznivé podmienky v lesoch uvedených horských oblastí.
5. 5. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu zameranú na vyhlasovanie chránených území v prirodzených, najmä nedotknutých lesoch v dostatočnom rozsahu a množstve a obmedziť alebo upraviť ich využívanie v súlade s vytýčenými cieľmi na ich zachovanie.
6. 6. Zmluvné strany sa zaväzujú presadzovať metódy environmentálne spoľahlivých opatrení v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve zabezpečujúcich zadržiavanie zrážok v horských oblastiach za účelom dosiahnutia lepšej protipovodňovej ochrany a zvýšenia bezpečnosti životov a majetku obyvateľstva.

Článok 8

Trvalo udržateľný rozvoj dopravy a infraštruktúry

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu trvalo udržateľného plánovania a rozvoja dopravy a infraštruktúry s prihliadnutím na špecifiká životného prostredia v horských oblastiach a s ohľadom na ochranu citlivých oblastí, najmä oblastí s bohatou biodiverzitou, migračnými cestami alebo oblastí medzinárodného významu, ako aj na ochranu biologickej a krajinej rozmanitosti a oblastí mimoriadneho významu pre rozvoj turistického ruchu.
2. 2. Zmluvné strany sa zaväzujú k spolupráci na trvalo udržateľnom rozvoji dopravy umožňujúcej a zlepšujúcej prístupnosť Karpát a pohyb v nich, na minimalizácii škodlivých vplyvov na zdravie obyvateľstva, krajinu, rastlinstvo, živočíšstvo a ich biotopy a na začlenení požiadaviek trvalo udržateľného rozvoja dopravy do všetkých stupňov plánovania dopravy v Karpatoch.
3. 3. V environmentálne citlivých oblastiach sa zmluvné strany zaväzujú spolupracovať na rozvoji modelov dopravy, ktoré nepoškodzujú životné prostredie.

Článok 9

Trvalo udržateľný rozvoj turistického ruchu

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú prijať opatrenia a zintenzívniť spoluprácu pri presadzovaní trvalo udržateľného rozvoja turistického ruchu v Karpatoch, ktorý bude vzhľadom na výnimočnosť prírody, krajiny a kultúrneho dedičstva prínosom pre miestne obyvateľstvo.

2. 2. Zmluvné strany sa zaväzujú podporovať cezhraničnú spoluprácu s cieľom uľahčiť trvalo udržateľný rozvoj turistického ruchu, napríklad vo forme koordinovaných alebo spoločných plánov starostlivosti o cezhraničné alebo prihraničné chránené oblasti a iné turisticky zaujímavé lokality.

Článok 10 **Priemysel a energetika**

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú napomáhať presadzovaniu čistejších výrobných technológií aj za účelom podpory ochrany pred vznikom priemyselných havárií a ich dôsledkami, reakcie na ne a realizácie sanačných opatrení, ako aj ochrany zdravia obyvateľstva a horských ekosystémov.
2. 2. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu zavádzania environmentálne spoľahlivých metód výroby, distribúcie a využívania energie minimalizujúcich nepriaznivé vplyvy na biologickú a krajinnú rozmanitosť vrátane širšieho využitia obnoviteľných zdrojov energií a opatrení smerujúcich k šetreniu energií.
3. 3. Zmluvné strany sa budú usilovať o znižovanie nepriaznivých dopadov ťažby nerastného bohatstva na životné prostredie a zabezpečia náležitý environmentálny dohľad nad banskými technológiami a banskou činnosťou.

Článok 11 **Kultúrne dedičstvo a tradície**

Zmluvné strany sa zaväzujú zachovávať a propagovať kultúrne dedičstvo a tradície miestneho obyvateľstva, remeselnú výrobu a predaj miestnych výrobkov, umeleckých výrobkov a ručne vyrobených predmetov. Zmluvné strany sa zaväzujú zachovávať tradičnú architektúru, tradičný spôsob obrábania pôdy, chov miestnych plemien domácich zvierat, pestovanie rastlinných druhov a trvalo udržateľné využívanie divoko rastúcej fauny Karpát.

Článok 12 **Vyhodnocovací / informačný systém stavu životného prostredia, monitoring a systém včasného varovania**

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú podľa potreby uplatňovať hodnotenie rizika, hodnotenie vplyvov na životné prostredie a strategické hodnotenie stavu životného prostredia s prihliadnutím na špecifiká karpatských horských ekosystémov, konzultovať projekty cezhraničného charakteru v Karpatoch a hodnotiť ich vplyv na životné prostredie s cieľom zabrániť škodlivým cezhraničným vplyvom.
2. 2. Zmluvné strany sa zaväzujú využívať pri uplatňovaní svojej stratégie existujúce metódy monitoringu a hodnotenia zamerané na podporu:
 - (a) (a) spolupráce v Karpatoch pri výskumnej činnosti a vedeckom vyhodnocovaní,
 - (b) (b) spoločných alebo doplnkových monitorovacích programov vrátane systematického monitoringu stavu životného prostredia,

- (c) (c) komparatívnosti, alternatívnosti a štandardizácie výskumných metód a súvisiacich činností pri získavaní údajov,
- (d) (d) harmonizácie existujúcich a rozvoja nových ukazovateľov stavu životného prostredia a sociálnych a ekonomických ukazovateľov,
- (e) (e) systému včasného varovania, monitoringu a hodnotenia prírodných rizík a ľudskou činnosťou vzniknutých rizík pre životné prostredie, ako aj na podporu
- (f) (f) informačného systému prístupného pre všetky zmluvné strany.

Článok 13

Zvyšovanie povedomia, vzdelávanie a účasť verejnosti

1. 1. Zmluvné strany sa zaväzujú uplatňovať stratégiu zameranú na zvyšovanie environmentálneho povedomia a zlepšenie prístupu verejnosti k informáciám o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát a na podporu vzdelávacích učebných plánov a programov.
2. 2. Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť účasť verejnosti na rozhodovacom procese súvisiacom s ochranou a trvalo udržateľným rozvojom Karpát a implementáciou tohto dohovoru.

Článok 14

Konferencia zmluvných strán

1. 1. Týmto sa ustanovuje Konferencia zmluvných strán (ďalej len „konferencia“).
2. 2. Konferencia sa bude zaoberať spoločnými záležitosťami zmluvných strán a prijímať rozhodnutia potrebné na presadzovanie účinnej implementácie dohovoru. Úlohou konferencia bude:
 - (a) (a) pravidelne sledovať a podporovať implementáciu dohovoru a jeho protokolov;
 - (b) (b) prijímať zmeny a doplnky dohovoru podľa článku 19;
 - (c) (c) prijímať protokoly vrátane ich zmien a doplnkov podľa článku 18;
 - (d) (d) nominovať prezidenta a vytvoriť podľa potreby a v súlade s rokovacím poriadkom výkonný orgán, ktorý bude pracovať medzi jednotlivými zasadnutiami;
 - (e) (e) vytvárať pomocné orgány, vrátane tematickej pracovnej skupiny, potrebné na implementáciu dohovoru, pravidelne kontrolovať správy predložené pomocnými orgánmi a usmerňovať ich činnosť;
 - (f) (f) schvaľovať pracovný program, finančné a rozpočtové pravidlá na svoju činnosť a činnosť pomocných orgánov a sekretariátu a realizovať všetky potrebné kroky na ich financovanie podľa článku 17;

- (g) (g) schváliť rokovací poriadok;
 - (h) (h) prijať alebo odporúčať opatrenia na dosiahnutie cieľov uvedených v článkoch 2 až 13;
 - (i) (i) podľa potreby sa usilovať o spoluprácu s kompetentnými štátnymi, medzinárodnými, vládными alebo nevládnymi organizáciami a agentúrami, podporovať a posilňovať vzťahy s ostatnými súvisiacimi dohovormi a zároveň zabrániť duplicitnej činnosti;
 - (j) (j) vykonávať ostatné funkcie potrebné na dosiahnutie cieľov dohovoru.
3. 3. Prvé zasadanie konferencie by sa malo zvolať najneskôr do jedného roka od dátumu vstupu dohovoru do platnosti. Pokiaľ sa na konferencii nerozhodne inak, riadne zasadania sa budú konať každé tri roky.
4. 4. Mimoriadne zasadania konferencie sa budú konať na základe rozhodnutia konferencie na riadnom zasadaní alebo na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek zmluvnej strany za predpokladu, že do troch mesiacov od doručenia tejto žiadosti sekretariátom všetkým ostatným zmluvným stranám, ju bude podporovať minimálne jedna tretina zmluvných strán.
5. 5. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že na riadne alebo mimoriadne zasadnutia konferencie prizvú ako pozorovateľov:
- (a) (a) ktorýkoľvek iný štát;
 - (b) (b) ktorúkoľvek štátnu, medzivládnu alebo nevládnú organizáciu, ktorej činnosť sa týka dohovoru.

Podmienky na prizvanie a účasť pozorovateľov budú zakotvené v rokovacom poriadku. Pozorovatelia budú môcť predniesť ľubovoľné informácie alebo správu súvisiacu s cieľmi dohovoru.

6. 6. Konferencia bude svoje rozhodnutia prijímať na základe konsenzu.

Článok 15 **Sekretariát**

1. 1. Týmto sa zakladá sekretariát.
2. 2. Funkcie sekretariátu sú nasledovné:
- (a) (a) príprava stretnutí konferencie a poskytovanie služieb podľa požiadaviek;
 - (b) (b) zostavovanie správ a rozosielanie predložených správ;
 - (c) (c) koordinácia činnosti sekretariátu so sekretariátmi ostatných príslušných medzinárodných orgánov a dohovorov;

- (d) (d) príprava správ o plnení svojich funkcií na základe tohto dohovoru a jeho protokolov vrátane finančných správ a ich prezentácia na konferencii;
- (e) (e) napomáhanie výskumu, komunikácii a výmene informácií v záležitostiach týkajúcich sa tohto dohovoru;
- (f) (f) výkon ostatných funkcií sekretariátu stanovených konferenciou.

Článok 16 **Pomocné orgány**

Pomocné orgány vrátane tematických pracovných skupín vytvorených v súlade s článkom 14 ods. 2 písm. e) budú poskytovať konferencii podľa potreby technickú pomoc, informácie a poradenstvo k špecifickým otázkam súvisiacim s ochranou a trvalo udržateľným rozvojom Karpát.

Článok 17 **Finančné príspevky**

Každá zmluvná strana bude prispievať do riadneho rozpočtu dohovoru podľa príspevkovej škály stanovenej konferenciou.

Článok 18 **Protokoly**

1. 1. Každá zmluvná strana môže navrhnúť protokoly k dohovoru.
2. 2. Sekretariát rozošle návrhy protokolov všetkým zmluvným stranám najneskôr do šiestich mesiacov pred zasadáním konferencie, na ktorej sa majú tieto návrhy posudzovať.
3. 3. Protokoly sa budú prijímať a podpisovať na zasadaniach konferencie. Nadobudnutie platnosti, zmeny a doplnky a odstúpenie od protokolov sa bude realizovať s nevyhnutnými zmenami v podrobnostiach v súlade s článkami 19, 21 ods. 2 až 4 a článkom 22. Zmluvnou stranou protokolov sa môže stať len zmluvná strana dohovoru.

Článok 19 **Doplňky dohovoru**

1. 1. Každá zmluvná strana môže navrhnúť doplnky dohovoru.
2. 2. Sekretariát rozošle navrhované doplnky všetkým zmluvným stranám dohovoru najneskôr do šiestich mesiacov pred zasadáním konferencie, ktorej sa majú tieto návrhy posudzovať.
3. 3. Konferencia prijme navrhované doplnky dohovoru na základe konsenzu.
4. 4. Doplnky dohovoru podliehajú ratifikácii, schváleniu alebo prijatiu. Doplnky nadobudnú platnosť na deväťdesiaty deň od dátumu uloženia štvrtej listiny potvrdzujúcej ratifikáciu, schválenie alebo prijatie u depozitára. Po tomto nadobudnú doplnky pre

ktorúkoľvek inú zmluvnú stranu platnosť na deväťdesiaty deň od dátumu uloženia listiny potvrdzujúcej ratifikáciu, schválenie alebo prijatie u depozitára.

Článok 20 **Riešenie sporov**

Strany budú riešiť spory vyplývajúce z interpretácie alebo implementácie dohovoru rokovaním alebo inými prostriedkami na urovnanie sporov v súlade s medzinárodným právom.

Článok 21 **Nadobudnutie platnosti**

1. 1. Tento dohovor bude otvorený dispozícií na podpis u depozitára od do
2. 2. Tento dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu signatármi. K dohovoru budú môcť pristúpiť aj krajiny, ktoré nie sú signatármi. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení a prístupe budú uložené u depozitára.
3. 3. Dohovor nadobudne platnosť deväťdesiaty deň po dni uloženia štvrtej listiny potvrdzujúcej ratifikáciu, schválenie, prijatie [alebo prístup].
4. 4. Potom dohovor nadobudne platnosť pre každú ďalšiu zmluvnú stranu deväťdesiaty deň po dni uloženia jej ratifikačnej listiny, listiny o schválení, prijatí alebo prístupe.

Článok 22 **Odstúpenie**

Ktorákoľvek zmluvná strana môže kedykoľvek odstúpiť od dohovoru formou písomného oznámenia adresovaného depozitárovi. Odstúpenie nadobudne účinnosť stoosemdesiaty deň od dátumu prijatia oznámenia depozitárom.

Článok 24 **Depozitár**

1. 1. Depozitárom dohovoru sa stane vláda Ukrajiny.
2. 2. Depozitár oznámi ostatným zmluvným stranám
 - (a) (a) každý podpis dohovoru a jeho protokolov,
 - (b) (b) uloženie každej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe,
 - (c) (c) dátum nadobudnutia platnosti dohovoru a jeho protokolov alebo ich zmeny a doplnky a dátum ich vstupu do platnosti pre inú zmluvnú stranu,

(d) (d) oznámenie o odstúpení od dohovoru alebo jeho protokolov a dátum nadobudnutia účinnosti uvedeného odstúpenia pre konkrétnu zmluvnú stranu,

(e) (e) uloženie všetkých vyhlásení podľa článku 1 ods. 2.

Vyhotovené v dňa v jednom origináli v anglickom jazyku.

Originál dohovoru bude uložený u depozitára, ktorý rozošle overené kópie všetkým zmluvným stranám.

Na dôkaz čoho riadne oprávnení zástupcovia podpísali tento dohovor:

Za vládu :

Českej republiky

Za vládu:

Maďarskej republiky

Za vládu:

Poľskej republiky

Za vládu:

Rumunska

Za vládu:

Srbska a Čiernej Hory

Za vládu:

Slovenskej republiky

Za vládu:

Ukrajiny